

Slavnostni govornik: Ivan Hočevar
Lokacija: Jezerski vrh
Datum: 27.6.2020

Spoštovani gospod župan Andrej Karničar,
veterani in veteranke, g
gospe in gospodje,
krajani in krajanke občine Jezersko
dragi prijatelji

dovolite mi, da vas v svojem imenu, imenu PVDS Gorenjska in OZVVS Kranj prav prisrčno pozdravim na današnji spominski slovesnosti ob dnevu državnosti in dnevu slovenske Policije, ki si ga je izbrala kot spomin na oborožen spopad na mejnem prehodu Holmec 27. junija 1991.

Dan državnosti, ki ga praznujemo 25. junija je datum, ki je v zgodovino Slovencev in Slovenk zapisan kot datum, ko je Slovenija formalno postala leta 1991 neodvisna.

Na ta dan pred 29. leti je takratna Skupščina R. Slovenije sprejela Deklaracijo o neodvisnosti Slovenije in Temeljno ustavno listino o neodvisnosti Slovenije, ki sta bila slovesno razglašeni naslednji dan, 26. junija 1991 na Trgu Republike v Ljubljani. To je bila za vse Slovence in Slovenke dan, ko se je udejanila plebiscitarna odločitev.

Že v jutranjih urah naslednjega dne pa smo bili priča odgovoru hegemonistične politike, ki je bila podprta s strani najvišjega poveljstva, generalštaba JLA. Enote JLA so dobile nalogo, da zavzamejo mejne prehode in tako omogočijo prihod zveznih miličnikov in uslužbencev zvezne carine, ki naj bi na mejnih prehodih izvajali naloge iz zvezne pristojnosti. Odgovor je bil brutalen, uporabljeni so bili tanki, oklepni transporterji in druga oklepna sredstva. Poleg tega so vojaki, ki so bili na karavlah zavzeli vnaprej načrtovane položaje in tako obkolili objekte na mejnih prehodih.

Na mestih, kjer so bile vojaške kolone blokirane ali pa je bilo zaustavljeno njihovo napredovanje proti vnaprej določenim ciljem je JLA uporabila tudi letala in raketirala položaje TO in Milice. Ravno tako pa so letala JLA raketirala tudi RTV odajnike, s ciljem, da onemogočijo radijsko in televizijsko povezavo s svetom. Letalstvo pa so uporabljali tudi kot element ustrahovanja in vsled navedenega raketirali in bojno delovali na letališču Brnik, pri tem pa povzročili ogromno materialno škodo, v vojaškem pogledu pa napad ni imel nobenega pomena.

V tistem trenutku smo bili na veliki preizkušnji, kako, na kakšen način parirati mnogo močnejšemu in dobro oboroženemu nasprotniku, s katerim smo se do nedavnega skupaj usposabljali in načrtovali obrambno varnostne naloge v sistemu SLO in DS.

Zavedajoč se odgovornosti in pravila, da je cilj vsake vojne zmaga s čim manj žrtvami in materialnimi posledicami so bile naše odločitve podrejen predvsem varovanju človeških življenj. Tudi v enotah JLA so bili vojaki, ki so bili vseh narodov in narodnosti, bili so golobradi 18 letniki, ki sploh niso vedeli, kaj se dogaja, saj so jim ves čas govorili, da gredo na mejo varovati ozemeljsko celovitost Jugoslavije, ki je ogrožena od zunaj. Bili so zavedeni in ustrahovani s strani nadrejenih starešin, še posebno tistih, ki so bili dodeljeni enotam mejnega odseka Radovljica v pomoč.

Naša prednost je bila v dejstvu, da branimo lasno ozemlje in da nas podpira velika večina državljanov in državljanek R. Slovenije. JLA je s svojimi aktivnostmi postala agresorska vojska in tako jim je bilo kmalu jasno, da drugega konca, kot zapustiti ozemlje Republike Slovenije, ni.

Imeli smo možnost logistične podpore, ki pa smo jo z vsemi razpoložljivimi sredstvi ovirali in preprečevali enotam JLA in s tem v njihove enote vnašali nemir in negotovost o pravilnosti dejanj oz. naloge, ki so jo izvajali. Hitro pa so tudi spoznali, da so bile njihove ocene napačne in jih imajo ljudje za agresorsko vojsko, kar je bilo še posebej boleče za starešinski kader, ki je že več let služboval v Sloveniji. Zato so tudi prenekareri prestopili v vrste TO.

Tudi na mestu, kjer danes praznujemo smo bili priča uporabi strelnega orožja po objektu, v katerem so bili miličniki in s tem ogrožena njihova življenja. Kljub začasnemu prevzemu mejnega prehoda s strani enote JLA je bila za njih to pirova zmaga, saj so lahko hitro ugotovili, da mejni prehod ne more funkcionirati in so sedaj oni obkoljeni in so jim onemogočeni premiki v dolino. Tako kot na ostalih mejnih prehodih na Gorenjskem je poveljstvo mejnega odseka v Radovljici tudi za Jezersko pričelo s pogajanjem o rešitvi nastale situacije. Mejni prehod je bil ponovno v rokah slovenske Milice in TO, kmalu za tem pa je začel tudi normalno funkcionirati.

Ko se danes spominjamo takratnih dogodkov in imamo popolnoma drugačne informacije se nam zdi, da so zadeve potekale same po sebi, vendar pa vam lahko povem, da kot takratni odločevalec na Gorenjskem nisem bil v lahkem položaju, saj je bila vsaka sprejeta odločitev za nekoga pravilna za drugega pa napačna.

Za konec naj poudarim, da je bil ključ do zavarovanja plebiscitarne odločitve in ohranitve samostojne in neodvisne države Slovenije enotnost in odločenost, da z vsemi sredstvi, tudi za ceno tistega, kar nam je najdražje, dosežemo cilj in izvedemo nalogo, ki so nam jo zadali Slovenci in Slovenke, ki so se na plebiscitu odločili za samostojno in neodvisno državo Slovenijo.

Žal pa moram z grenkobo v srcu ugotoviti, da po 29. letih samostojne države vse bolj tonemo v razdvojenost na naše in vaše in so ideali, ki so nas združevali v osamosvojitvenih procesih in osamosvojitveni vojni le še zgodovina in zapisani v vseh dokumentih in deklaracijah, ki pa so v praksi mrtve črke na papirju.

Vendar pa je danes dan, ko veterani in veteranke osamosvojitvene vojne za Slovenijo skupaj s krajani in krajankami Jezerskega praznujemo in prenašamo zgodovinske dogodke na mlajše rodove v upanju, da se bodo zavedali, da država ni nekaj, kar je bilo dano smo po sebi, da se je bilo potrebno zanjo boriti in jo priboriti. Da so nekateri dali za to tudi svoja življenja.

Srečno Slovenija!